

Til: Utdanningsdirektoratet, Norsk Industri og Faglig råd for teknikk og industriell produksjon

Bekymring for trevarebedrifters mulighet til å være lærebedrift i CNC-maskineringsfaget

Norske Trevarer representerer nærmere 300 selvstendige trevarebedrifter som produserer dører, vinduer, trapper og innredninger i tre. Samlet har vi 4600 ansatte, 170 lærlinger og en årlig omsetning på 10,8 milliarder kroner. CNC-maskiner har vært en del av vår bransje siden tidlig på 1980-tallet, og er i dag en forutsetning for effektiv og konkurransedyktig produksjon.

Vi er nå bekymret for utviklingen som kan føre til at trevarebedrifter mister muligheten til å være lærebedrifter i CNC-maskineringsfaget.

Hvorfor dette er viktig for vår bransje

- CNC-maskiner er i dag kritisk infrastruktur i de fleste trevarebedrifter.
- Uten muligheten til å utdanne CNC-operatører gjennom fagbrev risikerer vi å stå igjen med mange ufaglærte maskinoperatører.
- Dette vil svekke både kvalitet, rekruttering og bransjens konkurranseevne.

Våre bekymringer

1. Ulik praksis i fylkene: Flere av våre opplæringskontorer melder at trevarebedrifter ikke får godkjenning som lærebedrifter i CNC-faget, eller at prøvenemnder nekter å gjennomføre prøver i våre bedrifter.
2. Metallbasert eksamen og læreplan: Utviklingen av eksamensoppgaver og læreplan viser en stadig sterkere vektlegging av metall og dreining. Dette ekskluderer i praksis trevarebedrifter, selv om faget i utgangspunktet er materialnøytralt (se under tidligere avklaringer).
3. Fare for ekskludering av bransjen: Dersom denne utviklingen fortsetter, vil trevarebransjen miste muligheten til å bidra til opplæringen. Det vil bety færre faglærte operatører i en bransje hvor CNC er blitt kjernekompetanse.

Tidligere avklaringer

Gjennom en lang rekke prosesser fra 2009 og framover har vi fått tydelige bekreftelser på at CNC-maskineringsfaget er bransje- og materialuavhengig:

- Læreplanutviklingen (2009–2012) viste ingen føringer som skulle reservere faget til metall eller mekanisk industri.
- Læreplanleder Runar Midtgard (2011) understreket dette i egne notater og e-poster.
- UDIR v/Jørund Bjølverud, Gøril Saltmark og Viil Gombos har i 2011–2012 sendt uttalelser og brev som tydeliggjør samme prinsipp.
- Referat fra faglig råd (2013, sak 28-13) bekrefter også dette.

Til tross for dette ser vi nå at prinsippet ikke etterleves i praksis.

Dokumenterte resultater fra bransjen

Siden 2009 har våre medlemsbedrifter utdannet et stort antall lærlinger i CNC-maskineringsfaget. Resultatene er svært gode:

Kategori	Resultat
Antall inngåtte kontrakter	93
Avlagte fagprøver	61
Beståttandel	97 %
Andel «meget godt bestått»	57 %

Prøvenemnder som har besøkt trevarebedrifter har vært svært positive og ofte imponerte. Dette viser at trevarebransjen både kan og bør fortsette å være en viktig del av CNC-maskineringsfaget.

Våre konkrete ønsker

For å sikre likebehandling og forutsigbarhet ber vi om:

1. Fastslåelse: At CNC-maskineringsfaget tydelig bekreftes som bransje- og materialnøytralt.
2. Praksisharmonisering: At fylker og prøvenemnder får tydelig beskjed om at trevarebedrifter kan være lærebedrifter i CNC-maskineringsfaget.
3. Eksamen: At eksamensoppgaver utformes slik at de kan løses av kandidater uavhengig av materialvalg.
4. Involvering: At fagpersoner fra trevarebransjen trekkes inn i læreplanarbeid, eksamensutvikling og eventuelle endringer.
5. Åpenhet for fordypninger: Dersom det er behov for flere fordypninger i faget for å ivareta ulike bransjer, stiller vi oss positive til å bidra i en slik prosess.

Avslutning

Vi ber om at denne saken får en grundig behandling slik at trevarebedrifter fortsatt kan bidra til å utdanne dyktige CNC-operatører. For vår bransje er dette avgjørende for rekruttering, kvalitet og framtidig konkurransekraft.

Vi stiller gjerne opp med fagpersoner i utvalg, arbeidsgrupper eller eksamensnemnder, og bidrar aktivt inn i utviklingen av faget.

Med vennlig hilsen,

Ingrid Finnes
Rådgiver, Norske Trevarer

Vedlegg (dokumentasjon og støtteuttalelser)

- Notat fra læreplanleder Runar Midtgard, 09.08.2011
- E-post fra læreplanleder Runar Midtgard, 10.08.2011
- Uttalelse fra UDIR v/Jørund Bjølverud og Gøril Saltmark, 17.03.2011
- Uttalelse fra UDIR v/Viil Gombos, 15.11.2012, med svarbrev til faglig råd (06.01.2012)
- Referat fra faglig råd, 18.–19.04.2013, sak 28-13
- Oversikt over fagprøver i trevarebedrifter (2009–2023)